

RAPPORT

Kartläggning av etableringsprocessen

2014-08-28

Sara Haag

Karoline Bottheim

Ramböll Management Consulting

Innehållsförteckning

1	Inledning	2
1.1	Definitioner	2
1.2	Etablering och mottagande av flyktingar till Sverige och kommunen.....	3
1.3	Ensamkommande barn.....	3
2	Kartläggning av processerna.....	5
3	Etableringsprocessen för ensamkommande barn	6
3.1	Utmaningar och förbättringsinitiativ	8
3.2	Ekonomisk redovisning ensamkommande barn	12
4	Etableringsprocessen för barnfamilj	15
4.1	Utmaningar och förbättringsinitiativ	18
4.2	Ekonomisk redovisning barnfamilj och utbildning.....	20
5	Avslutande reflektioner och rekommendationer	21
5.1	Rekommendationer för nästa steg	23

I Inledning

Nacka kommun önskar få en helhetsbild och samsyn gällande flyktingmottagandet i kommunen för att på ett effektivt sätt säkerställa att flyktingar snabbt kommer i arbete och har egen försörjning.

2013 genomfördes på uppdrag av Kommunstyrelsen en bred översyn av flyktingmottagandet i Nacka kommun med fokus på organisation och ekonomi. Kartläggningen genomfördes med hjälp av intervjuer och dokumentanalys och i denna framgick att flyktingmottagandet är en komplex fråga och att det råder bristande helhetssyn mellan kommunens olika enheter. I ett första steg mot att nå en helhetssyn genomförde kommunen därför en kartläggning av etableringsprocessen där Arbets- och företagsenheten, Försäkringskassan, Socialtjänsten, Utbildningsenheten samt Samordningsförbundet deltog. Kartläggningen redogör för etableringsprocessen för ensamkommande barn och processen för barnfamilj uppdelat på vuxen och barn. Kartläggningen fokuserar på vilka utmaningar som finns idag samt de förbättringsinitiativ som kommunen redan har inlett. Rapporten redogör också för vilka prioriterade frågor kommunen kan gå vidare med i syfte att förbättra processen för individen. En avgränsning är därmed att inte redogöra för en fördjupad analys av specifika utmaningar gällande vuxna utan barn. Däremot motsvarar kartläggningen av processen för vuxna i avsnitt 4 också processen för vuxna utan barn. En fördjupad analys av utmaningar gällande vuxna utan barn kan komma att bli aktuell framöver.

I.1 Definitioner

Nedan följer begrepp som är återkommande i rapporten.

- En **asylsökande** avser en person som tar sig till Sverige och ansöker om skydd (asyl) här, men som ännu inte har fått sin ansökan avgjord.
- En **flykting** är en person som har fått beviljad asyl och därmed uppehållstillstånd enligt FN:s flyktingkonvention.
- **PUT** permanent uppehållstillstånd
- **TUT** tidsbegränsat uppehållstillstånd
- **Kvotflyktingar** UNHCR gör en första bedömning av vilka flyktingar som bör erbjudas vidarebosättning. Migrationsverket beslutar därefter vilka som ska beviljas uppehållstillstånd.

Anhöriginvandring eller anknytningsinvandring, är när en person vill flytta till Sverige på grund av att de har en anhörig som har uppehållstillstånd i Sverige eller är svensk medborgare. Det gäller ofta make, maka, sambo eller barn under 18 år. Även adoptivbarn ingår i denna kategori av invandring. Anhöriginvandringen är den som kommer till Sverige.

Anknytningspersonen är den som redan bor i Sverige. Anhöriginvandring följer i viss mån asylinvandringen, eftersom flyktingar efter en tid i Sverige ofta vill förenas med någon anhörig. Anhöriga över 18 år omfattas också av etableringsreformen. Anhöriga flyttar direkt till kommun där familjemedlemmen bor då det (med flera undantag i lagstiftningen) åligger försörjningskrav gällande bostad för anvisningspersonen.

- **Mottagandet** av kommunen innebär att ge särskilda stödinsatser till de personer som flyttat till kommunen under de första åren i Sverige. Kommun skriver då en överenskommelse med staten om mottagande. Personer som omfattas av mottagandet är flyktingar, alternativt

skyddsbehövande eller med tillstånd på grund av synnerliga ömmande omständigheter samt deras anhöriga.

- **Etableringsinsatser** är aktiviteter som ska stödja personen i att så snabbt som möjligt lära sig svenska, komma i arbete och klara egen försörjning. Arbetsförmedlingen har ansvar för att samordna dessa insatser.
- **Samhällsorientering** är en lagstadgad utbildning för nyanlända. Syftet med utbildningen är att underlätta nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet. Varje kommun ska erbjuda minst 60 timmars samhällsorientering. Lagen innefattar nyanlända i åldern 18-65 år och som inte går i gymnasium eller är arbetskraftsinvandrare. Samhällsorienteringen ska påbörjas så snart som möjligt efter det att den nyanlände har folkbokförts i kommunen. Kommunens skyldighet att erbjuda samhällsorientering upphör tre år efter det att den nyanlände första gången folkbokfördes i en kommun. Kommunen ska aktivt verka för att nå de nyanlända, som inte innefattas av etableringsinsatser, och motivera dem att delta.

1.2 Etablering och mottagande av flyktingar till Sverige och kommunen.

Asylsökande utgör liksom de ensamkommande barnen en växande grupp. Under 2013 sökte 54 259 personer asyl i Sverige och ca 1 900 anlände till Sverige som kvotflyktingar. Nacka kommun tog under 2013 emot 107 personer, varav 48 personer blev kommunmottagna enligt Migrationsverkets beräkning. Resterande är exempelvis flyktingar som flyttat från andra kommuner till Nacka och majoriteten av dessa har eget boende. År 2012 tog Nacka, enligt kommunens statistik emot 82 vuxna personer, lika stort antal år 2011 och 117 personer år 2010. Av de som beviljats tillstånd kom de flesta från Afghanistan, Syrien, Iran, Eritrea och Somalia.

Den 1 december 2010 trädde den nya lagen om etableringsinsatser i kraft gällande nyanlända. För kommuner har lagen inneburit att huvudansvaret beträffande etablering har förflyttats från kommunen till Arbetsförmedlingen. Lagen omfattar nyanlända i arbetsför ålder (20-64 år) samt nyanlända i åldern 18-19 år utan föräldrar i Sverige med uppehållstillstånd som flyktingar eller skyddsbehövande. Arbetsförmedlingen ansvarar för samordning av etableringsinsatser och för att ta fram en etableringsplan tillsammans med den nyanlände och i samverkan med berörda kommuner, myndigheter, företag och organisationer under så kallade etableringssamtal. Kommunen bär fortfarande ansvaret för barnens utbildning samt personer som är i behov av boende och/eller försörjningsstöd eller andra insatser för att underlätta etablering i samhället. Kommunen är också ansvarig för att tillhandahålla Svenska för invandrare och Samhällsorientering.

1.3 Ensamkommande barn

Ensamkommande barn är en växande grupp asylsökande i Sverige. På bara några få år har antalet ökat från 388 under 2004 till 2 657 under 2011 och 3 852 under 2013. Med ensamkommande barn avses en person under 18 år som vid ankomsten till Sverige är skild från båda sina föräldrar och som inte har någon annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe, eller som efter ankomsten står utan sådan ställföreträdare.

År 2006 övergick ansvaret för de ensamkommande barnens boende och omsorg från Migrationsverket till kommunen, bland annat eftersom Socialtjänsten har god kompetens och stor erfarenhet av att möta barn i utsatta situationer.

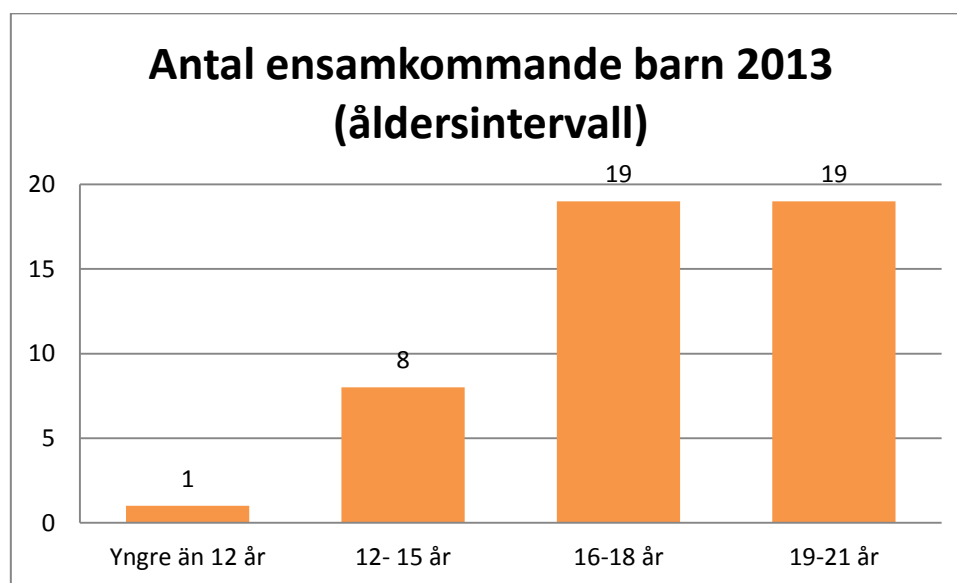
Nacka kommun har haft ett reglerat mottagande sedan 2007. Under 2010 hade kommunen en överenskommelse om tre asylplatser med Migrationsverket. 2014 innehåller överenskommelsen nio platser, vilka möjliggör för mottagande av cirka 30 ensamkommande barn per år. Dessa platser är idag belägna i Skarpnäck för åldrarna 14-17 år. Vad gäller 0-13 år placeras barnen i jour- och familjehem runt om i Stockholms län. Nacka kommun ska from 1 oktober öka mottagandet från nio asylplatser till 15 asylplatser, vilket innebär ett mottagande av cirka 50-60 ensamkommande barn per år. Av de 15 asylplatserna ska 6 platser avse åldersgruppen 0-13 år och 9 platser avse målgruppen 14-17 år.

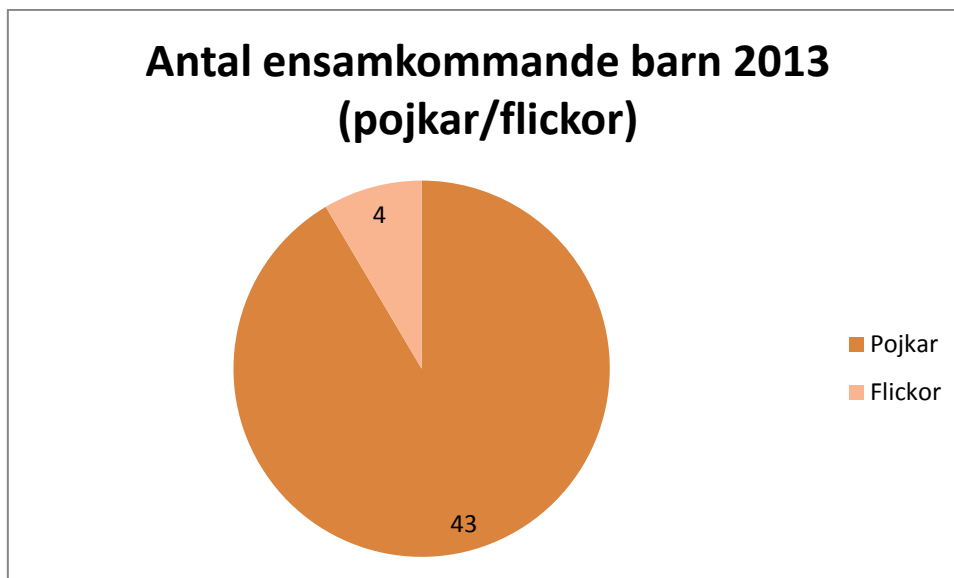
Utöver asylplatser har kommunen även en överenskommelse om 27 PUT-platser. Det förs diskussioner om att utöka antalet PUT-platser i samband med att överenskommelsen revideras.

För ensamkommande barn med permanent uppehållstillstånd har Nacka kommun byggt upp olika former av boenden runt om i Stockholms län. Det finns bland annat boenden som drivs på entreprenad, upphandlade boenden och enstaka platser som avtalas vid behov. Inom Nacka kommuns gränser finns dock 11 boendeplatser och med möjlighet för att öppna för ytterligare 5 platser i Duvnäs Utskog, 3 boendeplatser i Jarlaberg samt cirka 6 små träningslägenheter i Björknäs.

Beskrivning av målgruppen i Nacka kommun

Under 2010 anvisades 23 ensamkommande barn till Nacka kommun. Motsvarande siffra för 2011 och 2012 var 12 respektive 13 barn. Under 2013 hade Nacka kommun 47 aktiva ärenden gällande ensamkommande barn. Av dessa var en stor majoritet över 16 år och pojkar, de fyra flickorna är 15, 17, 17 och 20 år

Källa Nacka kommun

2 Kartläggning av processerna

Processkartläggningen gällande etableringsprocessen är uppdelad mellan ensamkommande barn samt barnfamilj (uppdelat på vuxna och barn). Detta för att processen och därmed kommunens ansvar för individen skiljer sig åt i de båda fallen. Kartläggningen av processerna samt definitionen av utvecklingsområden och framgångsfaktorer har utgått från en dokumentanalys med material från Nacka kommun, som innefattar översynen av Kommunstyrelsen samt lokala överenskommelser från kommun och Arbetsförmedlingen.

Kartläggningen har gjorts utifrån individens resa från asylsökande till självförsörjande där en person fått möjlighet att, i en intervjusituation, berätta om sin resa från att han anlände till Sverige och Nacka kommun tillsammans med sin familj 2007 fram tills idag. Gällande ensamkommande barn har dokumentation utifrån ett verkligt fall analyserats. Det insamlade materialet har legat till grund för de processkartläggningar som genomfördes under en heldags workshop med representanter från Arbets- och företagsenheten, Försäkringskassan, Socialtjänsten, Utbildningsenheten samt Samordningsförbundet. Processkartläggningarna syftade till att tydliggöra och på ett enkelt sätt visualisera individens resa genom olika insatser från ankomst till Sverige till självständighet och självförsörjning.

I kartläggningen togs hänsyn till kommunens övergripande inriktning och arbete kring flyktingmottagande, integration och invandring:

*Nacka ska bidra till att de som söker sig till och får stanna i Sverige får ett **gott mottagande***

*Nacka önskar ett samhälle där alla **känner sig välkomna** och kan **komma till sin rätt** inom jobb, utbildning, bostads- och fritidsmiljöer*

*Nacka vill byta fram den slumrande **potential som finns hos kommunens invandrare m. b. a** Nackas ambition om fler i egen försörjning och coachning genom kundval*

Utifrån kommunens generella inriktning och ambitionsnivå fick deltagarna diskutera de ensamkommande barnens behov vid ankomst och etablering i Sverige samt barnfamiljens behov i samma situation i syfte att skapa en analysram för utvecklingsarbetet som stöd för prioritering.

3 Etableringsprocessen för ensamkommande barn

När ett ensamkommande barn anländer till Sverige är det Migrationsverkets ansvar att ta emot och handlägga asylansökan. Ett asylsökande barn har samma rättigheter som andra barn i Sverige, det vill säga rätten att komma till tals, rätten till sjukvård samt rätten att gå i skolan.

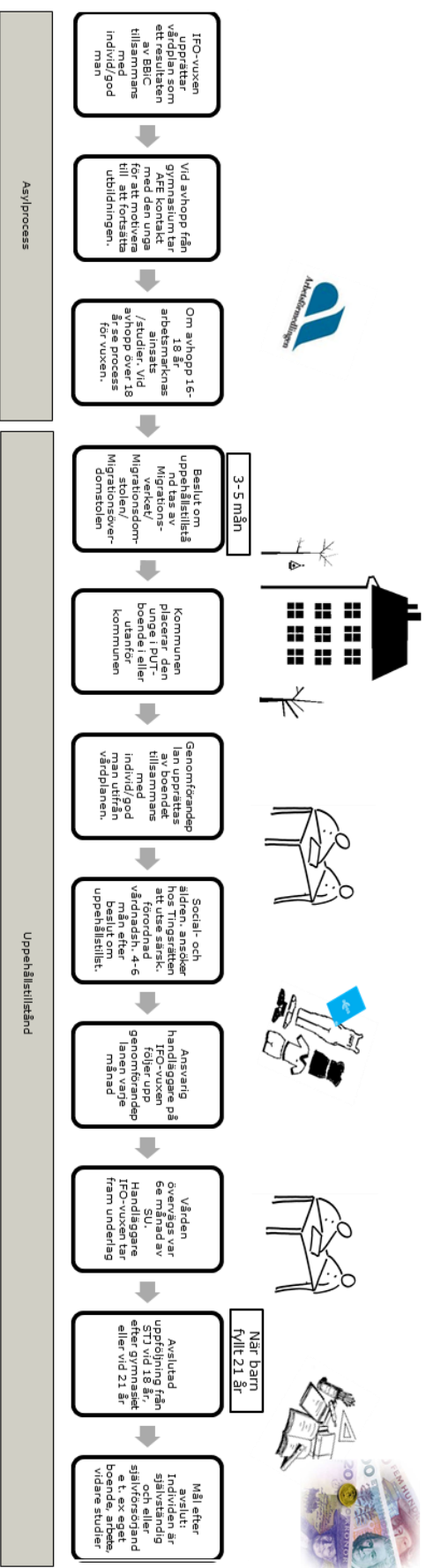
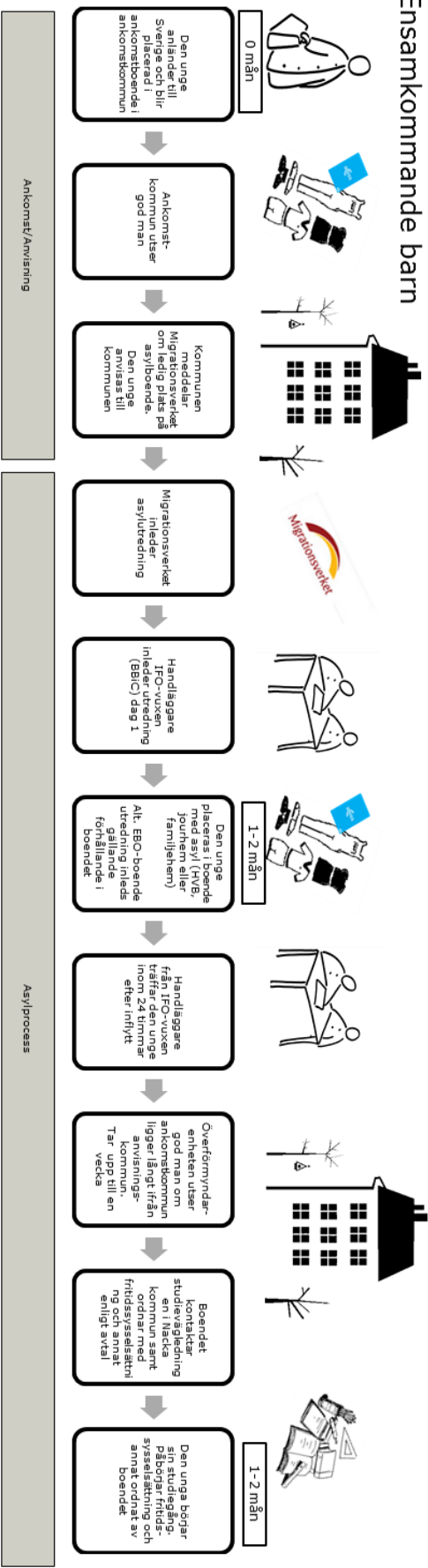
Migrationsverket kontaktar kommuner för anvisning av barnet.

Kommunens ansvar

Kommunen har det övergripande ansvaret för barnet, som innefattar bland annat boende, utbildning, andra stödinsatser, utse god man och ta fram underlag för beslut om ansökan om särskild förordnad vårdnadshavare.

Om barnet har ett eget boende (EBO) inleder kommunen en utredning gällande förhållandet i boendet och gällande placering i eller utanför boendet. Kommunen tillgodoser att barnet påbörjar sin skolgång så snabbt som möjligt. Hela processen för ett ensamkommande barn visualiseras nedan. Processens olika delar är indelade i tre faser: ankomst/anvisning, asylprocess och uppehållstillstånd. Ankomst är när ett barn ger sig till känna i en kommun och ansöker om asyl i Sverige. Anvisning innebär att Migrationsverket i sin tur anvisar barnet till en ansvarig kommun. En ankomstkommun kan även bli en anvisningskommun. Asylprocessen är tiden mellan ansökan om asyl till Migrationsverkets, Migrationsdomstolens eller Migrationsöverdomstolens beslut om uppehållstillstånd eller avslag. Fasen som nedan beskrivs som uppehållstillstånd beskriver vad som händer från det att ett ensamkommande barn får uppehållstillstånd till dess att ärendet avslutas hos Socialtjänst. Den angivna tiden som redovisas vid olika tillfällen utgår från antal månader efter att barnet anlärt till Sverige för att belysa barnets upplevelse av det stöd som olika myndigheter tillsammans tillhandahåller. Observera att det därmed inte går att dra slutsatser kring utredningstider inom olika myndigheter.

Ensamkommande barn

3.1 Utmaningar och förbättringsinitiativ

Utifrån visualiserad process ovan följer i detta avsnitt beskrivningar av identifierade utmaningar i processen, initierade förbättringsinitiativ för att lösa utmaningarna samt rekommendationer för fortsatt utvecklingsarbete för respektive utmaning.

Fas ankomst/ anvisning

Utmaning: Ensamkommande barn redan etablerade i ankomstkommun

Eftersom ensamkommande barn kan ha spenderat upp till 6 månader i ankomstkommunen har de på olika sätt och olika nivåer börjat etablera sig i ankomstkommunen där de fått boende, skola och fritidssysselsättning. Ur det ensamkommande barnets perspektiv innebär detta att han/hon kan få påbörja en ny etableringsprocess i många avseenden då barnet byter från ankomstkommun till anvisandekommun. I vissa fall ligger anvisandekommunen mycket långt ifrån ankomstkommunen, vilket innebär att det ensamkommande barnet beviljas en ny god man. Detta ställer höga krav på samarbete mellan kommunerna för att säkerställa att anvisningskommunen tar vid utifrån ankomstkommunens arbete på ett sätt som gynnar det ensamkommande barnets utveckling. Idag sker de flesta anvisningar relativt snabbt, vilket gör att en etablering i anvisningskommunen per idag inte uppfattas utgöra någon utmaning för de ensamkommande barnen som idag anvisas till Nacka kommun. Detta uppfattas dock kunna ändras framöver och det blir därmed viktigt att säkerställa att Nacka kommun på ett effektivt sätt samarbetar med ankomstkommuner för att säkerställa barnets behov och utveckling med hänsyn tagen till redan påbörjad etablering.

Rekommendation:

För att säkerställa att det ensamkommande barnets utveckling och etablering sker utifrån barnets behov, både idag och framöver när det anvisas till Nacka kommun från ankomstkommunen, rekommenderas en översyn av överlämning från ankomstkommun till anvisningskommun gällande god man och övriga insatser.

Fas asylprocess

Utmaning: Kommunens asylplatser är anpassade för barn över 14 år och behovet av boendeformer för yngre barn ökar.

Yngre barn har tidigare år varit mycket sällan förekommande. En tendens finns att fler och fler barn är yngre än 14 år, vilket gör att det har blivit svårare att hitta boende för dessa barn. Boendeformen för yngre barn är främst jourhem i avvaktan på lämpligt familjehem. Kommunen arbetar aktivt med att hitta fler familjehem. Det är svårt att hitta tillräckligt många familjehem som motsvarar kommunens behov. Oftast rekryteras nya familjehem då ett behov uppstår, vilket kan ta flera månader från det att familjehemmet rekryteras tills det blir godkänt av Sociala Utskottet. I det fåtal fall då ett familjehem redan är godkänt av Sociala Utskottet går placeringen mycket snabbare.

Förbättringsinitiativ

Som en följd av ett ökande och idag mycket stort behov av godkända familjehem för placering av yngre barn har Nacka kommun i augusti 2014 tillsatt en tjänst inom familjehemsgruppen, som särskilt kommer att arbeta gentemot målgruppen ensamkommande barn när det gäller rekrytering av familjehem samt utredningar av särskilt förordnad vårdnadshavare. Denna person kommer delvis att arbeta med att skapa en bank med familjehem för att effektivisera

processen kring placering till familjehem. Avsikten med att denna person arbetar inom familjehemsgruppen är att ta tillvara den kunskap, erfarenhet och struktur som gruppen har.

Rekommendation:

En rekommendation är att se över processen för rekrytering av familjehem utifrån de behov som yngre ensamkommande barn har. Kommun rekommenderas också att säkerställa ett samarbete mellan den nya tjänsten i familjehemgruppen och barnhandläggare på IFO-vuxen för att säkerställa att den bank av familjehem som planeras att utvecklas matchar behovet hos de ensamkommande barnen som är aktuella för familjehem samt att matchningen sker i samarbete även i det individuella fallet.

Utmaning: Rum står lediga trots att kvot är uppfylld

När kommunen lämnar information till Migrationsverket om att ledig asylplats finns tillgänglig i kommunen innebär detta att en av kommunens 9 avtalade asylplatser finns tillgänglig. Asylplatserna är i sin tur anpassade för barn i åldern 14–18 år. Det finns idag inget informationsutbyte gällande barnens ålder mellan kommunen och Migrationsverket, vilket gör att när ett barn som är yngre än 14 år kommer till Nacka är det inte möjligt att fylla platsen på asylboendet utan sökandet efter ett jourhem sätts igång istället. Detta gör att asylplatsen inte blir belagd och kommunen får rapportera ytterligare en gång till Migrationsverket om att en plats finns ledig. Eftersom antalet yngre barn har ökat under de senaste åren kan detta scenario upprepas många gånger innan en asylplats blir belagd. Det kan bli kostsamt för kommunen att boendeplatserna inte beläggs, eftersom kommunen kan tvingas ordna ett alternativt boende. Migrationsverket ersätter med 1 600 kronor per dygn för en obelagd plats och 1 900 kronor för belagd plats.

För planering av kommande behov av boendeplatser utgår kommunen idag ifrån den överenskommelse som gäller med Migrationsverket och de avtal om platser som finns gentemot uppskattat behov. Man tittar också på Migrationsverkets prognoser. Det finns ett behov av att utveckla det pågående arbetet gällande prognostiseringen och planeringen av boendeplatser för att säkerställa en framförhållning både vad gäller att tillgodose behovet av olika typer av boendeplatser och för att hålla en framförhållning ur ett kostnadsperspektiv.

Förbättringsinitiativ:

Kommunen har under augusti månad avtalat med Länsstyrelsen om att matcha boende efter ålder och överenskommelsen är uppdelad efter olika åldersintervaller (0-13 och 14-17 år). I praktiken innebär det att ett informationsutbyte kommer att ske gällande barnets ålder innan ett barn blir anvisat till Nacka kommun. Detta för att få en så effektiv matchning som möjligt.

Rekommendation:

Genomför en utveckling av planering av boendebehov idag och prognos av behov framöver gällande boendeplatser för ensamkommande barn utifrån olika relevanta parametrar, t. ex ålder och kön, för att få en effektivitet i beläggning av boendeplatser och för planering av nya boendeplatser.

För att säkerställa ett effektivt utnyttjande av boendeplatser rekommenderas också kommunen att regelbundet följa upp beläggningsstatistik på asylboende respektive PUT-boende.

Utmaning: Gode mäns uppdrag formas delvis av regelverk men åtagandet är personbundet.

Den gode mannens uppdrag innebär att företräda barnet i både vårdnadshavarens och förmyndarens ställe, vilket innebär att den gode mannen har rätt och skyldighet att bestämma i alla frågor som rör barnets angelägenheter, dvs både personliga, ekonomiska och rättsliga. En utmaning i kommunen är uppföljning av gode mäns uppdrag.

Utöver utförande av det formella uppdraget är det stor skillnad mellan gode män gällande övrig kontakt och stöd. Vissa gode män åtar sig att ha en fördjupad kontakt med barnet och fungera som ett allmänt stöd som ger råd om både stort och smått utöver det grundläggande uppdraget som god man. Utmaningen ligger inte i att vissa gode män åtar sig att vara ett stöd i större omfattning för den unge, utan snarare ligger utmaningen i att säkerställa att alla ensamkommande barn får tillgång till denna typ av fördjupat stöd hos någon vuxen i sin omgivning.

Förbättringsinitiativ:

Nacka kommuns Överförmyndarenhet har utsett en person att rikta arbetet gentemot ensamkommande barn för att lägga fokus på kvalitet gällande gode mäns arbete för ensamkommande barn.

Rekommendation:

Överförmyndarenheten rekommenderas se över en strukturerad uppföljning av gode mäns utförande av uppdraget, både i förhållande till skyldigheter enligt lag och i förhållande till Nackas specifika ambitionsnivå.

Kommunen rekommenderas också att se över möjligheten att erbjuda samtliga ensamkommande barn en fördjupad kontakt i form av ett allmänt stöd. Det skulle kunna innebära att undersöka om den typen av uppdrag kan läggas på gode männen (utöver det formella uppdraget), eller om den typen av stöd bör säkerställas på annat sätt. Detta för att se till att inte bara de ensamkommande barn med en god man som själv tagit initiativet till ett mer allmänt stöd enligt beskrivning ovan (se utmaning ovan), utan att möjliggöra för att denna typ av stöd kan finnas tillgängligt för samtliga ensamkommande barn till förmån för barnets etablering i Nacka kommun.

Utmaning: Boendets/familjehemmens ansvar enligt avtal och uppföljning

Enligt avtal med kommunen har asylboenden ansvar för att tillgodose viktiga delar i barnens liv, utveckling och sociala sammanhang genom att ordna med skolgång, fritidssysselsättning etc. Det finns ett behov av att utveckla en strukturerad uppföljning av dessa avtal för att säkerställa att boenden och familjehem fullföljer sitt åtagande enligt avtal.

I matchningen mellan individ och skola finns en osäkerhet kring huruvida boenden och familjehem applicerar valfrihetssystemet i så hög utsträckning då Nacka gymnasium är den skola där de ensamkommande barnen oftast går. I en kommun där principer om valfrihet är centralt är det viktigt att boenden och familjehem har kunskap om vilket urval av skolor som finns för att göra bästa matchning mellan individ och skola tillsammans med individen.

Förbättringsinitiativ:

Familjehemssekreterare har initierat utveckling av strukturerad uppföljning av avtal gällande familjehem. En genomlysning av avtal har genomförts och analys av resultat pågår.

Kommunens sociala kvalitetsenhet har fått i uppdrag att följa upp avtal med boenden inom VårLjus AB i Skarpnäck och Torehäll. Vad gäller direktupphandlade platser följs avtal upp av respektive barnhandläggare.

Rekommendation:

Genomför en översyn över hur matchningen mellan individ och skola i praktiken går till idag då detta är otydligt. Utvärdera behov av utbildning för boenden och familjehem gällande valfrihet och matchning mellan individ och skola. Säkerställ också kunskapsöverföring gällande tillvägagångssätt mellan skolor som idag undervisar ensamkommande barn och skolor som ännu inte gör det.

Fas Uppehållstillstånd**Utmaning: Kommunen placerar barnet i PUT- boende i eller utanför kommun**

Det är en utmaning när ensamkommande barn "tillhör" en kommun, men går i skolan i en annan, att navigera i systemen och förstå vem som betalar skolpeng etc. För att säkerställa god uppföljning inom samtliga områden förutsätts en helhetsbild och samsyn kring hur systemet i sin helhet fungerar för dessa barn.

Rekommendation:

Tydliggör och säkerställ en samsyn kring vad det innebär att ett ensamkommande barn tillhör en kommun, men bor och går i skola i en annan kommun och praktiska detaljer kring detta såsom utbetalning av skolpeng, ersättningar etc.

Utmaning: Uppföljning och att avsluta ett ärende

Målet är att när ett ärende avslutas skall det ensamkommande barnet vara självständigt, självförsörjande via arbete, boende eller fortsätta vidare i studier inom eller utanför kommunen. För att säkerställa att kommunen når de uppsatta målen behövs en strukturerad uppföljning på verksamhetsnivå. Det finns i dagsläget ingen regelbunden systematisk uppföljning på verksamhetsnivå av hur väl kommunens stöd leder till denna målsättning. Viss uppföljning görs utifrån statistik från Socialtjänstens verksamhetssystem för de ensamkommande barn som vid uppföljningstillfället har aktiva insatser. Statistiken är dock inte fullständig och kompletteras manuellt. Uppföljningen görs inte heller systematiskt utan vid behov.

På individnivå för ensamkommande barn med aktuella insatser görs månadsvisa rapporter till Social- och äldreämnden samt att handläggarna enligt BBiC (Barnets Behov i Centrum) har regelbunden och strukturerad uppföljning av ärendena. En anledning till att det inte finns systematisk uppföljning på verksamhetsnivå är att så många ärenden ännu inte avslutats. Fler och fler ärenden gällande ensamkommande barn kommer att avslutas inom IFO-vuxen. Detta som en följd både av att fler av de barn som anvisats till Nacka kommun 2010 och senare nu blir aktuella för avslut, och som en följd av att Nacka kommun kommer att ta emot fler ensamkommande barn framöver enligt nya avtal med Länsstyrelsen. Detta kommer att ställa högre krav på kommunens förmåga att kontinuerligt och strukturerat följa upp barnens utveckling och att

kommunen på så sätt säkerställer rätt stöd för den unge i syfte att skapa bästa förutsättningar för egen försörjning, alternativt vidare studier. Det kommer också att ställas höga krav på kommunens förmåga att tillgodose behov för de barn som är i behov av vidare stöd inom vuxenverksamheterna för att bli självförsörjande, fortsätta med vidare studier eller flyttar till annan ort.

Förbättringsinitiativ:

En följeforskning har påbörjats med hjälp av en forskare från Göteborgs Universitet och FoU Södertörn. Detta för att utvärdera Nacka kommuns hela process gällande ensamkommande barn från ankomst/anvisning till dess att kommunens samlade stöd avslutas. Detta arbete väntas ge värdefull input till kommunens fortsatta arbete med målgruppen.

Rekommendation:

Utveckla en uppföljningsstruktur på verksamhetsnivå med utgångspunkt i den påbörjade följeforskningen i syfte att följa upp satta mål vid avslut av insatser. Detta för att säkra att kommunens stöd ger barnet förutsättningar för egen försörjning eller vidare studier. En rekommendation är också att överväga möjligheten att utvidga följeforskningen till att inkludera en uppföljning en tid efter avslutade insatser. Detta för att säkerställa att kommunens stöd ger långsiktiga önskade effekter. Utveckla också tydliga rutiner för avslut av ett ärende där kommunens stöd utvärderas i förhållande till målsättningar och där barnets eventuella behov av fortsatt stöd inom vuxenverksamheterna tillgodoses till högsta möjliga kvalitet.

Utmaning: samtycke för samverkan

Det är en utmaning för kommunen att på ett optimalt sätt samverka gällande individen. Detta beror till viss del på att regler om sekretess används på olika sätt. Det finns ett behov av att utveckla rutiner för en ökad användning av samtycke för ett ökat samarbete mellan enheter för ett samlat stöd till individen.

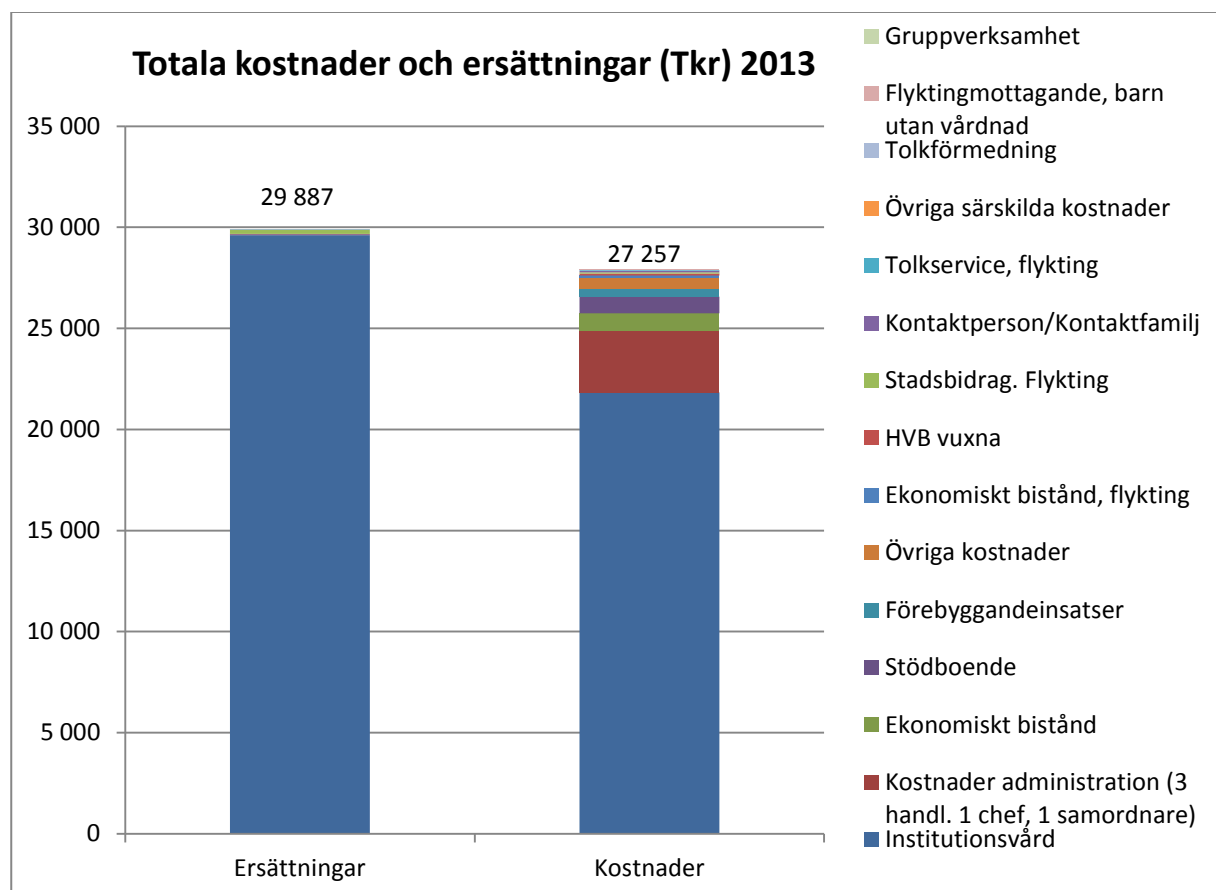
Rekommendation:

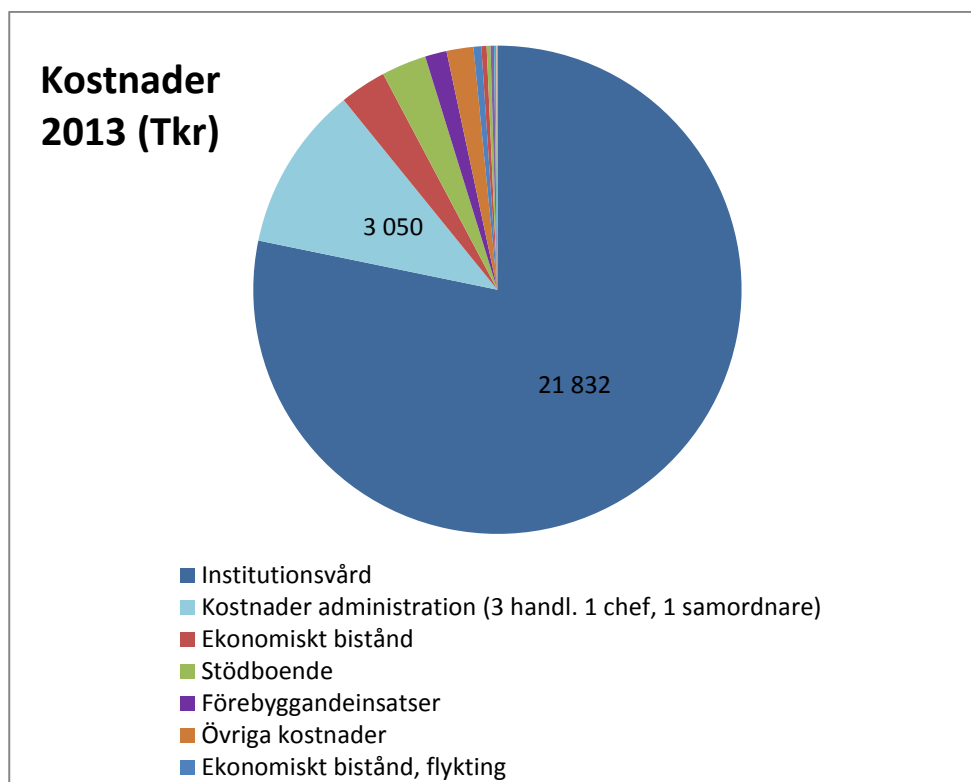
Utveckla rutiner för hur enheterna praktiskt arbetar med samtycke från god man eller särskild förordnad vårdnadshavare i syfte att på bästa sätt samverka för att tillgodose barnets behov och utveckling.

3.2 Ekonomisk redovisning ensamkommande barn

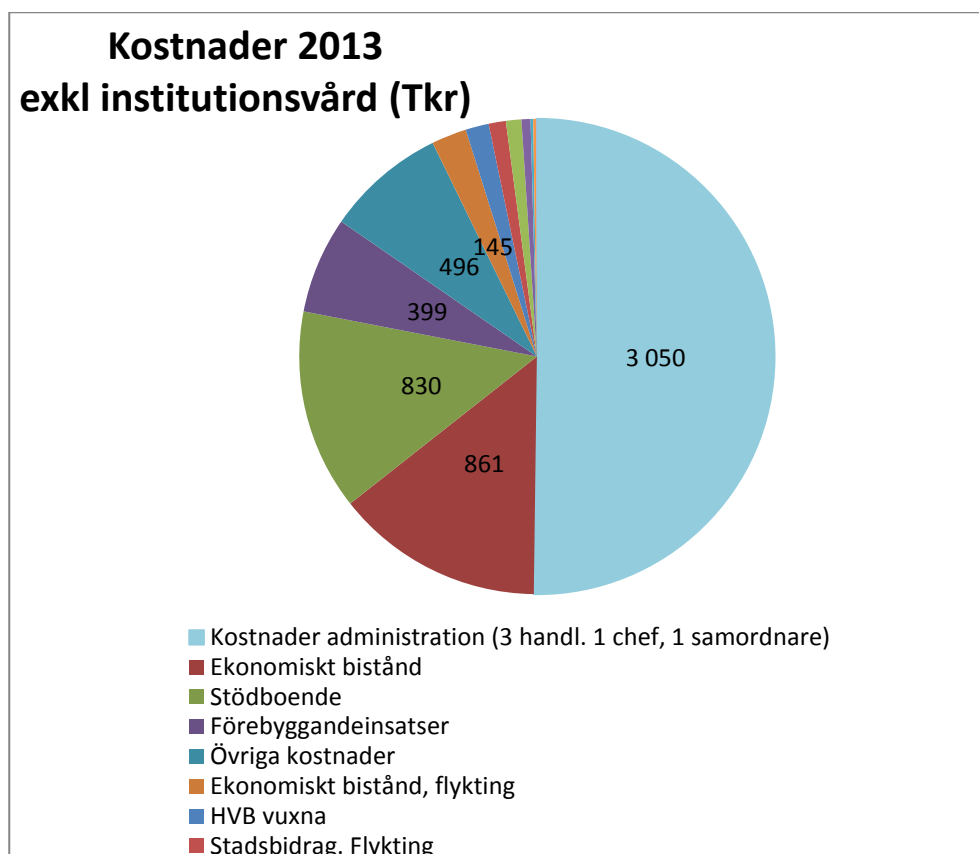
En ekonomisk sammanställning av etableringsprocessen utifrån Socialtjänstens stöd för ensamkommande flyktingbarn visar att intäkter överstiger kostnaderna i Nacka kommun. Institutionsvård är den största kostnaden samt intäkten för Nacka. Som grafen visar täcker ersättningen för institutionsvård även för de andra kostnaderna som kommunen har. Kommunen har rätt till en årlig ersättning om 500 000 kr för mottaganden av ensamkommande barn (oavsett hur många barn som kommunen tar emot) om en sådan överenskommelse finns med myndigheten. Kommunen har också rätt att få ersättning för bistånd som har betalats ut i samband med mottagandet av asylsökande. Att intäkterna överstiger kostnaderna ger en indikation om att det finns en kapacitet i utvecklingsarbetet riktat till denna målgrupp. Det kan

därmed innebära att ovan redan tagna initiativ och rekommendationer skulle kunna fullföljas och initieras med hjälp av överskottet i intäkter. För att konstatera detta och prioritera bland rekommenderade förbättringsförslag krävs närmare analys av resursåtgång för respektive rekommendation.

Vid en närmare titt på kostnaderna framkommer det att den näst största kostnaden efter institutionsvård är administrationskostnader som består av lönekostnader till tre handläggare, en samordnare samt en chef. Detta följs av ekonomiskt bistånd samt stödboende. Se bild nedan.

4 Etableringsprocessen för barnfamilj

När en barnfamilj anländer till Sverige och gör sig känd för myndigheter är det Migrationsverket som är den första instansen som innehar ett ansvar gentemot familjen. Migrationsverket tar emot familjens asylansökan och handlägger ärendet. Under perioden då familjen är asylsökande kan Migrationsverket erbjuda tillfälligt boende i ankomstkommunen. Under asylprocessen erbjuder Migrationsverket sysselsättning till asylsökande i form av svenskundervisning samt samhällsorientering som är två halvdagar lång. Migrationsverket kan också genomföra en kartläggning av personers utbildnings- och yrkesbakgrund. När familjen har fått uppehållstillstånd övergår ansvaret till kommunen och Arbetsförmedlingen i enlighet med etableringsreformen.

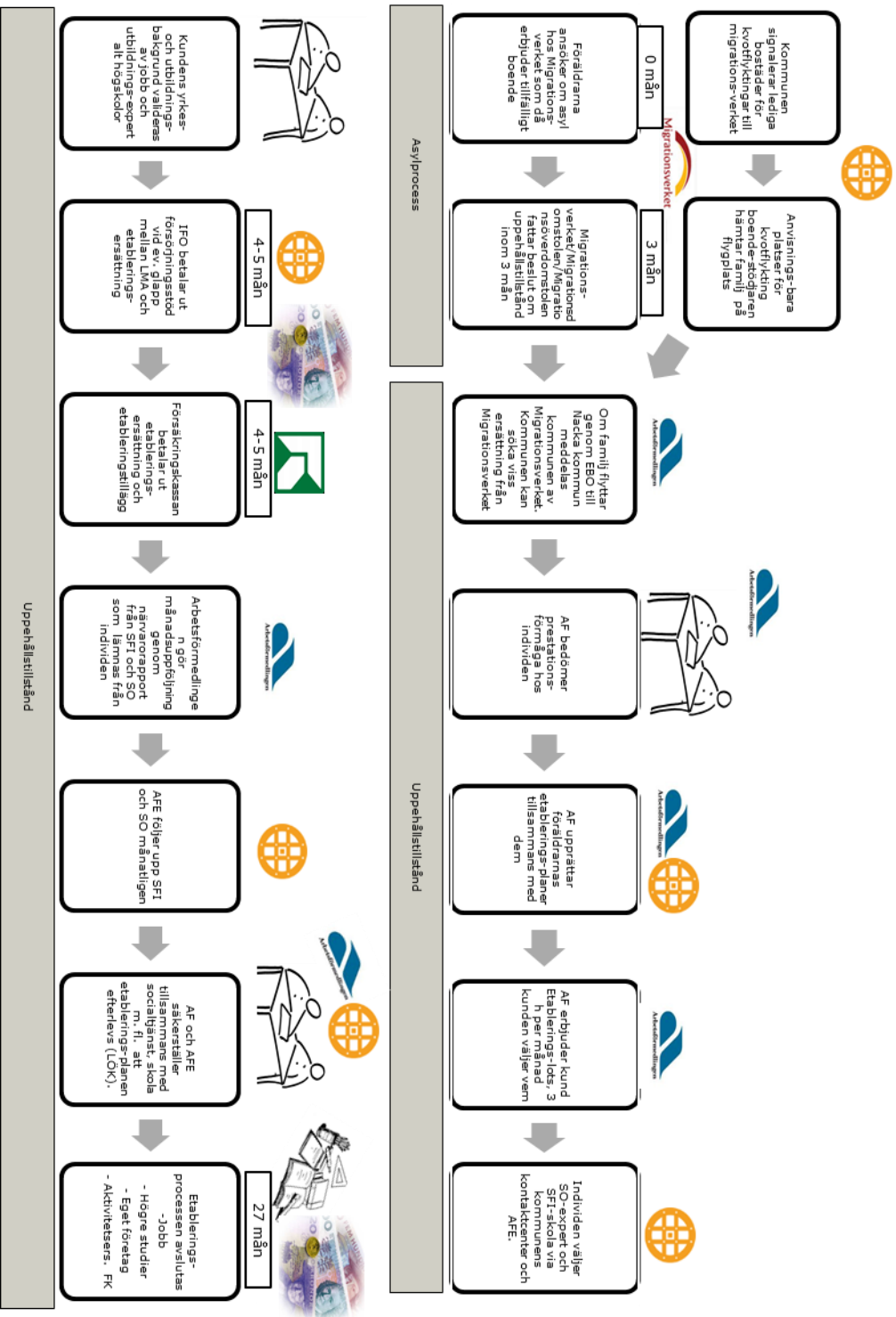
Arbetsförmedlingen ansvarar för att göra en presentationsbedömning av vuxna personer med uppehållstillstånd om prestationsförmågan är över 25 procent, dvs om personen anses kunna arbeta 25 procent eller mer av normal arbetstid, så tar Arbetsförmedlingen tillsammans med individen fram en etableringsplan. Personer som har under 25 procenters prestationsförmåga kontaktas av Socialtjänsten i kommunen där personen bor/folkbokförs för stöd och insatser på samma villkor som övriga kommuninvånare. Vid behov skall också svenska för invandrare och samhällsorientering tillgängliggöras genom hjälpmedel eller annan anpassning. Personer med under 100 procenters prestationsförmåga blir kontaktade av Arbets- och företagsenheten i Nacka kommun. Arbetsförmedlingen har ett uppdrag om behov finns att hjälpa till med att hitta boende för personer som ingår i etableringsreformen. Arbetsförmedlingen anmäler personer som upprättat en etableringsplan, och därmed har rätt till etableringsersättning, till Försäkringskassan som handlägger och betalar ut etableringsersättning och även etableringstillägg.

Kommunens ansvar i fallet med vuxna med uppehållstillstånd är att erbjuda svenska för invandrare samt samhällsorientering, som är obligatoriska delar i den av Arbetsförmedlingen och individen upprättade etableringsplanen. Arbetsförmedlingen erbjuder personer möjlighet att träffa en etableringslots. Nedan ses processen för en barnfamilj som anländer som asylsökande/kvotflykting till Sverige.

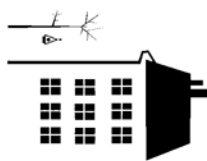
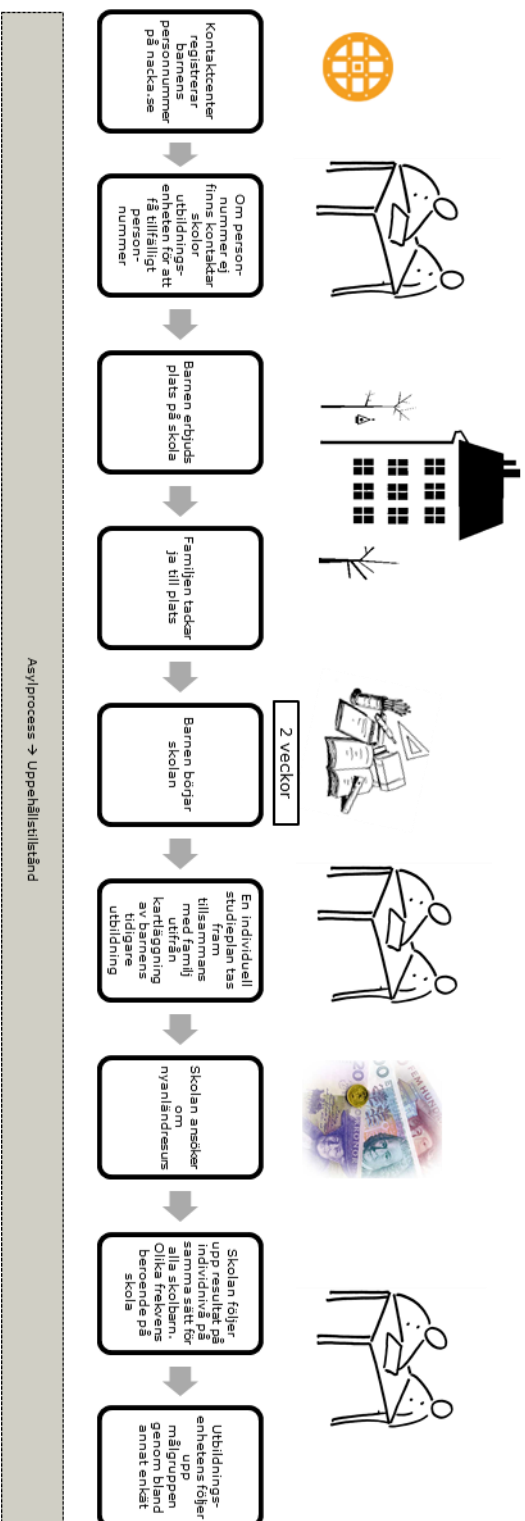
Kommunens ansvar gentemot barn med eller utan uppehållstillstånd är att säkerställa skolgång från det att familjen bosätter sig i kommunen.

Hela processen för vuxna och barn i en barnfamilj visualiseras nedan. Processens olika delar är indelade i två olika faser: Asylprocess och Upphållstillstånd. Vad gäller barn har inte faserna tydliggjorts, eftersom samma ansvar gäller för barnen oavsett om de har uppehållstillstånd eller inte. Kartläggningen för barn är också avgränsad till att gälla barn i skolålder. Den angivna tiden som redovisas i kartläggningen nedan för vuxna startar från det att en familj sökt asyl. Den angivna tiden för kartläggningen av barnen utgår ifrån den tidpunkt då barnen blir kända i kommunen, dvs antingen när familjen sökt asyl eller genom att barnen kommer på anknytning till någon i Sverige och att därmed ansökan om skola sker efter beviljat tillstånd.

Barnfamilj vuxen

Barn i skolålder

2 veckor

Kontaktkenter registrerar barnens personnummer på radars.se

Om personnummer ej finns kontaktar skolan för att få tillfälligt personnummer

Barnen erbjuds plats på skola

Familjen tackar ja till plats

Barnen börjar skolan

En individuell studieplan tas fram tillsammans med familj utifrån kartläggning av barnens tidigare utbildning

Skolan ansvarar om nyanländers utvärdering

Skolan följer upp resultat på individnivå på samma sätt för alla skolbarn. Olika frakters beroende på skola

Utbildningsenhetens följer upp mätningen genom bland annat enkät

Asylprocess → Upphållstillstånd

4.1 Utmaningar och förbättringsinitiativ

Fas asylprocess utmaningar

Utmaning: Behov av bostäder/ lägenheter

Bostadsbristen i storstadsområdena drabbar inte minst personer som håller på att etablera sig i en ny kommun. En utmaning är att bygga nya bostäder eller underhålla befintligt bestånd på ett sådant sätt att personer med olika betalningsmöjlighet har möjlighet att bo. Alltför dyra bostäder drabbar individen, som får lägga en stor del av sin inkomst på boendet.

Förbättringsinitiativ:

Nackas satsning på social hållbarhet i samband med att Nacka bygger tät och blandad stad innebär delvis att nyproduktion av bostäder skall bidra till fler tillgängliga bostäder där individer med olika betalningsförmåga skall kunna bo utifrån sina egna ekonomiska förutsättningar.

Fas Uppehållstillstånd

Utmaning: Insatser via Arbetsförmedlingen kommunen

Arbetsförmedlingen och Nacka kommun beviljar båda arbetsförberedande insatser. Detta kräver samordning och ett utvecklingsområde är att säkerställa att dessa insatser inte krockar i tid och innehåll.

Det är idag en utmaning för såväl kommunen som Arbetsförmedlingen att hålla sig uppdaterade med vad som ingår i respektive instans verktyglåda och vilka erbjudanden den andra aktören besitter, så att etableringen på arbetsmarknaden blir så smidig och långsiktigt hållbar som möjligt.

Förbättringsinitiativ:

En utredning är initierad för hur Arbetsförmedlingen och kommunen säkerställer att insatserna kompletterar varandra utifrån den arbetssökandes fokus.

Rekommendation:

Utifrån lokalt tecknad överenskommelse gällande samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och Nacka kommun, säkerställa ett bra arbetssätt i samarbetet mellan instanserna i syfte att kontinuerligt hålla en god kommunikation och samverka med kunden i fokus mellan insatserna. I detta arbetssätt i samverka ingår förslagsvis framtagande av målsättningar för att säkerställa en gemensam riktning med kundens fokus, beviljande av insatser för att säkerställa att dessa står i linje med varandra och målsättningarna, mötesstrukturer för uppföljning och samverka i det enskilda fallet.

Utmaning: Uppföljning av insatser och etableringsplan

Arbetsförmedlingen följer varje månad upp individens närvaro vid svenska för invandrare och samhällsorientering genom att individen skickar in närvarorapporter till Arbetsförmedlingen. Kommunen följer månadsvis också upp svenska för invandrare och samhällsorientering gällande eventuella avhopp, stagnerande processer och utvärderar huruvida en bra anpassning säkerställs.

Genom en lokal överenskommelse säkerställer Arbetsförmedlingen och kommunen i samråd att etableringsplanen upprätthålls. En svårighet vid uppföljning av etableringsplanen är om prestationsförmågan, som utreddes och bedömdes inför etableringsplanen av Arbets-

förmedlingen, har blivit lägre än vad tidigare utredning har påvisat. I detta läge är det svårt att revidera bedömningen. Det är inte ovanligt att individens prestationsförmåga efter en tid i kommunen försämras av olika anledningar, för att med rätt stöd blir högre igen. Eftersom etableringsersättningen förutsätter att etableringsplanen följs kan en lägre prestationsförmåga orsaka en utebliven etableringsersättning för individen. Detta ställer därmed krav på att jobb- och utbildningsexperterna har kunskap om stöd vid ohälsa och svårigheter i familjen som påverkar prestationsförmågan. Vid minskad eller utebliven etableringsersättning kan kostnaderna för försörjningsstöd komma att ökas mot bakgrund av att individen under vissa omständigheter kan ha rätt till kompletterande försörjningsstöd.

Förbättringsinitiativ

Ett utbildningsprogram riktat till kommunens jobb- och utbildningsexperter är planerat till hösten, där bland annat kunskap om vilket stöd som finns att tillgå för personer med ohälsa som påverkar dennes prestationsförmåga ingår.

Välfärd i Nacka – Nacka kommuns samordningsförbund, har sedan 2011 haft ett projekt riktat till målgruppen personer som har språkförbistringar i kombination med ohälsa, *Hälsa, etablering, arbete*. Projektet har erbjudit en strukturerad sysselsättningsverksamhet där man kombinerat språkträning, fysisk aktivitet, hälsoinformation och samhällsorientering. Erfarenhetsåterbäring med kunskapsdelning pågår till alla berörda myndigheter och instanser.

Rekommendation:

En rekommendation är att säkerställa implementering av pågående och genomförda aktiviteter för ökade möjligheter till snabbare etablering och kunskapsutveckling, allt i syfte att utveckla och förstärka kvaliteten.

Utmaning: Skolgång barn

Kommunen har ansvar för barnens skolgång från det att barnen anländer till kommunen. Kontaktcenter ansvarar för att hjälpa familjen att registrera sig på nacka.se för att vidare söka plats på skola. Det finns däremot en osäkerhet kring vilken instans som informerar familjen om detta tillvägagångssätt. För att barnen så tidigt som möjligt skall ställas i kö för skolplats är det grundläggande att relevanta instanser vet hur kommunens valfrihetssystem fungerar.

För att barnen så snabbt som möjligt skall kunna börja i skolan krävs att kösystemet bevakas av skolorna. Det finns en uppfattning om att skolorna inte bevakar köerna tillräckligt ofta, vilket gör att barnen får vänta med erbjudande om plats i skola även om platsen finns tillgänglig. Detta uppfattas kunna gå att snabba upp. Idag kan denna process ta alltifrån en dag till en månad. I normalfallet tar det två veckor.

Vad gäller uppföljning av elever i skolan sker detta på samma sätt för alla elever, oavsett bakgrund. Det finns en uppfattning om att uppföljning för just denna målgrupp bör utvecklas för att säkerställa att skolan i Nacka kommun tillgodoser de behov som barnen i denna målgrupp har för att få goda skolresultat.

Förbättringsinitiativ:

Utbildningsenheten har initierat ett utvecklingsarbete i syfte att utveckla uppföljning för just denna målgrupp. I denna uppföljningsstruktur ligger bland annat enkätundersökningar riktade till dessa barn.

Rekommendation:

Utifrån problematiken gällande effektivitet i processen från det att ett barn blir känt i kommunen, av någon instans, till det att barnet börjar skolan och vidare barnets resultat följs upp, rekommenderas en kartläggning och effektivisering av processen. Eftersom effektiviteten i denna process påverkas av fler instanser än kommunens verksamheter rekommenderas utvecklingsarbetet ske tillsammans med representanter för relevanta insatsers lokala kontor, t ex. Migrationsverket, skola och utbildningsenheten. Det antal dagar som denna process ”bör” ta rekommenderas vara målsättningen med utvecklingsarbetet.

4.2 Ekonomisk redovisning barnfamilj och utbildning

Vad gäller skola för asylsökande barn ersätts kommunen med statsbidrag för skolpeng under den tid då barnet är asylsökande. Statsbidragets ersättning av skolpeng innebär att Nacka kommuns skolpeng ersätts till 90 procent av statsbidraget för grundskola och ersätts till 80 procent för skolpengen för gymnasium. I tabellen nedan redovisas de kostnader och intäkter som kommunen har relaterade till skolgången. För svenska för invandare samt samhällsorientering ersätts kommunen av Migrationsverket eller Länsstyrelsen med en årlig schablonersättning beroende på personens ålder. Denna summa ska bland annat täcka svenska för invandrare, samhällsorientering och andra typer av introduktioner som personen kan behöva. Schablonersättningen beräknas utifrån ålder där ersättningen för en person under 20 år är 82 900 kr, för en person mellan 20-65 år 82 900 kr samt för person över 65 år 51 900 kr. Vad gäller kostnader för skolgång ersätts kommunen med en schablonersättning per vecka för den tid då eleven är asylsökande. När eleven sedan beviljas uppehållstillstånd utgår ingen ersättning. Ersättningen redovisad nedan är dock ersättning för ett helår.

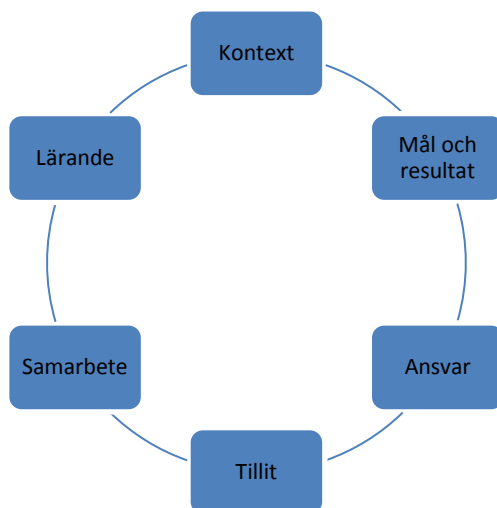
Verksamhet	Kostnader/person för helår	Statsbidrag/asylsökande för helår
Förskola		
Skolpeng	48 100	39 100
Grundskolan		
Skolpeng	71 100	62 600
Nyanländresurs (2 år)	39 300	
Salsa-peng	3 200	
Språkförstärkningspeng	2 000	
Summa	115 600	62 600
Gymnasieskolan		
Programpeng	88 700	71 100
Nyanländresurs (2 år)	38 700	
Summa	127 400	71 100
Finansiering AFN		
Svenska för invandrare	14 900	Ingår i schablonersättning från Migrationsverket
Samhällsorientering	4 800	Ingår i schablonersättning från Migrationsverket

5 Avslutande reflektioner och rekommendationer

Samverkan inom etableringsprocessen

Denna rapport har fokuserat på etableringsprocessens nuläge i Nacka kommun gällande ensamkommande barn och barnfamiljer. Som framgår tydligt är etableringsprocessen för dessa grupper präglad av att många aktörer och organisationer samverkar kring samma målgrupp. Syftet med rapporten är att få en helhetsbild av hur processen ser ut utifrån de utvalda målgruppernas perspektiv och utifrån det värde som skapas för målgruppen genom processens utformning. Vi har i rapporten hittills illustrerat och beskrivit de utmaningar och styrkor samt påbörjade förbättringsinitiativ som vi har identifierat i processen. Nu avslutar vi med ett helhetsperspektiv på övergripande dimensioner som behöver hanteras i samverkansprocesser generellt och vilka implikationer detta har för den bild vi har fått av etableringsprocessen i Nacka kommun.

Ramböll har, utifrån att ha utvärderat och bidragit i en rad olika samverkansprocesser, identifierat dimensioner som är väsentliga att hantera för att lyckas med samverkan (se illustration)

Dessa dimensioner kan fungera olika bra i olika samverkansprocesser och ibland behöver vissa adresseras mer än andra. Vi kommer nu att gå in på dimensionerna i relation till arbetet som har gjorts kring etableringsprocessen i Nacka.

Kontexten:

I etableringsprocessen samverkar flera kommunala aktörer och myndigheter. Dessa olika aktörer har egna mål och styrs utifrån sitt specifika uppdrag gällande regelverk och riktlinjer. Det är naturligt att organisationers styrsystem, arbetssätt och organisationskulturer skiljer sig åt, vilket kan skapa utmaningar i samverkan mellan organisationer. Det är därför viktigt att olika organisationer har en förståelse för varandras sammanhang och kontext, för att synliggöra olikheter och förstå vad som krävs för ett konstruktivt samarbete med kundens behov i fokus. I Nacka kommun finns ett behov av ökad förståelse för varandras kontexter. När det kommer till ensamkommande barn är det många aktörer som bidrar till barnets livssituation, exempelvis god man, Socialtjänsten, särskild förordnad vårdnadshavare, boende eller familjehem, skola och fritidssysselsättning etc. För att ge det ensamkommande barnet ett stöd där samtliga aktörer har

samma målsättning och där stödet blir heltäckande, krävs fördjupad kunskap om varandras organisation. En god kännedom om varandras kontexter är en förutsättning för att kunna koordinera de olika insatserna och ställer krav på tät dialog och kommunikation mellan berörda parter.

Mål och resultat:

Etableringsprocessens mål och resultat behöver formuleras tydligare. Under utformningen av workshopen utgick vi från Nacka kommuns inriktning som ett övergripande mål. Men målet kan med fördel formuleras mer specifikt utifrån målgruppens behov. Utifrån tydliga mål kan också indikatorer och uppföljningsstrukturer tas fram. Målen bör vara gemensamma för samtliga aktörer som agerar för målgrupperna. Gemensamma mål och uppföljningsstrukturer stärker helhetsperspektivet i den gemensamma processen.

För att stärka målgruppsperspektivet i formuleringen av mål ser Ramböll ett stort värde i att lyfta fram målgruppens egna formuleringar av behov som utgångspunkt. Exempelvis uttryckte den person som intervjuades av Ramböll inför kartläggningen ett behov av mer ”hjälp att hjälpa sig själv” samt ”bättre kommunikation mellan de olika insatserna för att göra en bättre helhetsbedömning av min situation”. Att utgå från målgruppens behov är en förutsättning för att kunna ta fram mål som skapar värde för målgruppen. För att säkerställa att kundens behov tillgodoses krävs det i första hand att man definierar kundens behov och att man därefter specificerar hur respektive organisation kan bidra till att tillgodose dessa behov.

Ansvar:

En central utmaning i samverkansprocesser är fördelning av ansvar i processen, ibland också gällande det övergripande ansvaret för processen. För ensamkommande barn har kommunen ett huvudansvar. Det har på ett naturligt sätt blivit så att Socialtjänsten har ett stort ansvar och för varje ensamkommande barn finns en handläggare utsedd som utreder och följer upp beviljade insatser samt samordnar och samverkar med berörda aktörer. Det finns dock fortfarande behov av förtydligande av vem som gör vad och att säkerställa att också andra kommunala verksamheter tar sitt ansvar gentemot målgruppen. Många aktörer är involverade på olika sätt (gode män, skola, boenden etc), vilket leder till ett behov av att **en** person/roll bland dessa aktörer tar ansvar för samordning för individen i syfte att säkerställa en bra framtid för barnet. Det finns också ett värde i att utveckla en samordnande roll för samverkansarbetet mellan organisationer.

Tillit:

En annan viktig dimension för en fungerande samverkansprocess är tillit – mellan aktörer och organisationer. Detta handlar framför allt om tillit till att de andra aktörerna utför det som andra organisationer förväntar sig av dem. Det finns exempel på att det finns en tillit till att informationsflödet mellan Nacka kommun och Migrationsverket fungerar bra. Ett exempel på när brist på tillit kan uppstå är när skolornas information till Utbildningsenheten om ledig skolplats blir försenad och Utbildningsenheten behöver kontakta skolan för återkoppling om lediga skolplatser. Tillit är något som skapas genom en fungerande dialog och en vilja att förstå andra aktörers kontext och perspektiv. Att bjuda in flera aktörer till att diskutera processen gemensamt är en god förutsättning för att skapa tillit mellan organisationer.

Samarbete

Det konkreta samarbetet är naturligtvis avgörande för att skapa en effektiv process med hög kvalitet för målgruppen. Det handlar dels om samarbetet mellan individer från respektive aktör som ingår i processen, dels också om samarbetet mellan aktörerna generellt. Samverkansprocesser förväntas ofta fungera av sig själva, eller så fort former och ramar för samverkan har formulerats i ett dokument. Därigenom underskattas betydelsen av tid som krävs för att skapa ett gott samverkansklimat. Gemensamma forum krävs för att synliggöra behov, eventuella hinder för processen, behov av dialog och kommunikation, utvecklingspotential etc. Den workshop som genomfördes i samband med kartläggningen är ett gott exempel på de insikter och lärande som uppstår när de olika aktörerna möts och diskuterar processen utifrån målgruppen.

För ett effektivt samarbete i det individuella fallet är goda rutiner för godkännande av samtycke en grundförutsättning för att olika myndigheter skall kunna dela information gällande individen. Detta i syfte att säkerställa att individens behov tillgodoses utifrån ett helhetsperspektiv där det möjliggörs för relevanta myndigheter att tillsammans med individen planera för hur varje instans kan bidra till individens självständighet, självförsörjning genom t. ex eget boende, arbete, vidare studier.

Lärande:

Samverkansprocesser uppstår oftast när det blir tydligt att ett behov hos en specifik målgrupp enbart kan lösas genom samverkan mellan flera aktörer. Processen börjar alltså med en idé om ett värdeskapande för målgruppen. För att säkerställa att gemensamma aktiviteter faktiskt leder till önskade resultat för målgruppen krävs att man följer upp resultaten och lär sig av vad som fungerar respektive fungerar mindre bra och genomför justeringar i arbetssätt utifrån resultaten.

5.1 Rekommendationer för nästa steg

I denna rapport har det redogjorts för vem som är ansvarig för vad då ensamkommande barn och barnfamiljer bosätter sig i eller blir anvisade till Nacka kommun. Rapporten har också påvisat vilka utmaningar som kommunen har samt vilka förbättringsinitiativ som kommunen redan har påbörjat i syfte att uppnå högre och bättre resultat för individen.

Gemensamma mål för målgruppen

Ett naturligt nästa steg för kommunen att ta skulle kunna vara att utifrån ett helhetsperspektiv identifiera gemensamma mål för samtliga aktörer för att skapa en ökad samsyn kring målgruppens behov och öka samordningen av samhällets olika insatser i det gemensamma mottagande av ensamkommande barn och barnfamiljer som är flyktingar. Detta för att säkerställa att samtliga organisationer har en gemensam bild av vad man tillsammans ska uppnå och för att familjerna och barnen ska mötas av ett sammanhållet mottagande. Detta också för att möjliggöra en gemensam planering för det ensamkommande barnet eller barnfamiljen.

Utvärdering av önskade effekter för målgruppen

En annan aspekt som är av intresse för helhetsperspektivet är att göra en effektutvärdering av mottagandet. Detta i syfte att se hur väl kommunen samt andra berörda aktörer tillsammans lyckas uppnå de önskade målen för individen gällande egen försörjning, arbete, utbildning och bostad. En effektutvärdering skulle också visa vilka områden och insatser som verkligen leder till

önskade resultat och som ger värde för individen. Genom utvärderingen skulle kommunen också kunna identifiera vilka parametrar som är mest värdefulla att följa upp för att löpande utveckla verksamheten och mottagandet.

Resultat av valfrihet och kundvals-system

Ytterligare ett område där uppföljning och utvärdering skulle vara intressant är valfrihet och kundval inom skolan och uppföljning av effekterna på barnen och ungdomarnas skolresultat kopplat till detta system. Eftersom Nacka kommuns skolverksamhet, i förhållande till många andra kommuner, präglas av valfrihet för denna målgrupp blir det intressant att utvärdera hur detta system slår på barnens och ungdomarnas resultat i förhållande till andra kommuner som valt ett annat system. Särskilt intressant blir det om man kan särskilja denna målgrupp i förhållande till andra målgrupper.

Samverkan för effektiva processer

Det finns ett behov av forum för samverkan för att garantera att processerna är kända bland alla involverade aktörer och för att upprätthålla ett strukturerat förbättringsarbete organisationerna emellan. Processkartläggningen inom ramen för detta uppdrag uppskattades mycket av deltagarna tack vare synliggörande av varandras processer, arbetssätt och behov av utvecklingsarbete. Det finns en god grund till fortsatt och fördjupat samarbete då flera överenskommelser redan finns på papper. För ett fördjupat samarbete bör strukturer för regelbundna samtal om relevanta delar i processen säkerställas.

Samverkan för önskad effekt för individen

Strukturer för samverkan är gynnsamt i det strukturella utvecklingsarbetet, med fokus på organisationsövergripande utmaningar och processer. Men också i det individuella fallet där samverkan kring individen skall leda till en helhetssyn kring individens behov och gemensam planering för hur olika instanser och enheterna inom kommunen kan samverka för att tillgodose individens behov utifrån kundens fokus. För att möjliggöra för samverkan kring individen finns, som tidigare nämnts, utmaningar gällande sekretess där det som ett nästa steg blir grundläggande att se över relevanta insatser, däribland Nacka kommuns, rutiner för samtycke.

Matchning av kostnader och intäkter

Mot bakgrund av att insatser och annat stöd riktat gentemot målgrupperna i denna rapport utförs av många olika enheter i kommunen är en rekommendation att se över fördelningen av statsbidrag så att även dessa fördelar sig på motsvarande sätt - både utifrån vilka kostnader som staten skall ersätta, men också utifrån kommunens strategiska val och satsningar på utveckling inom särskilda områden. I den ekonomiska analysen som genomförts inom ramen för denna rapport har det framkommit viss osäkerhet kring huruvida statsbidragen följer individen mellan olika verksamheter och det är ibland svårt att se vilka intäkter som täcker upp för vilka kostnader mellan kommunens enheter. För att säkerställa utveckling och hög kvalitet i samtliga delar rekommenderas därmed en översyn av fördelningen av intäkter från staten.

Socialtjänsten har påbörjat en översyn kring kostnader och intäkter som kommer att redovisas för Social- och äldrenämnden i september 2014. En redovisning kommer också att se över framtida kostnader och intäkter i förhållande till överenskommelserna med Länsstyrelsen i Stockholms län.